

Auteurs en referenten ix

Toelichting op de opzet en inhoud van de bundel 1
Katharina Boele-Woelki & Susanne Burri

**Regulering van ouderschap na scheiding: Nieuw recht en nieuwe
mentalité de gouvernement?** 7
Christina G. Jeppesen de Boer & Wibo van Rossum

1. Inleiding 7
2. *Mentalité de gouvernement* als theoretisch kader en methode 9
3. *Mentalité de gouvernement* van ouderschap na scheiding 11
 - 3.1. Zichtbaarheid 11
 - 3.2. Waarheid 14
 - 3.3. Interventies 18
 - 3.4. Mensbeeld 25
4. Analyse en conclusie 26

**De facto ongelijkheid tussen vrouwen en mannen, arbeid en zorg,
mede in relatie tot het alimentatiestelsel** 33
Katharina Boele-Woelki, Tanja van der Lippe, Janneke Plantenga &

1. Proloog 33
 - 1.1. Noties van gelijkheid 34
 - 1.2. Vraagstelling 36
 - 1.3. Opbouw 37
2. Trends in *de facto* ongelijkheid: de empirische context vanuit
socio-economisch perspectief 37
 - 2.1. Ontwikkelingen in arbeidsdeelname van gehuwde/samenwonende
en gescheiden mannen en vrouwen 38
 - 2.2. Ontwikkelingen in economische zelfstandigheid van gehuwde en
gescheiden mannen en vrouwen 41
 - 2.3. Vergelijking inkomen gehuwde en gescheiden mannen en vrouwen 42
 - 2.4. Ontwikkelingen in verdeling van zorg van gehuwde en gescheiden
mensen 48
 - 2.5. Samenvatting 50
3. *De jure* gelijkheid van (ex-)echtgenoten, partners en ouders 50
 - 3.1. De algehele gemeenschap van goederen 51
 - 3.2. Partneralimentatie 54
 - 3.3. Van eenhoofdige verantwoordelijkheid over het kind naar
gelijkwaardig ouderschap 60
 - 3.4. Samenvatting 63

4. Synthese: <i>de facto</i> ongelijkheid versus <i>de jure</i> gelijkheid	64
5. Epiloog	66

**Zorg voor de werknemer-mantelzorger:
Een vergelijking van verlofregelingen in het Europese, Duitse en
Nederlandse recht** **73**

Susanne Burri & Susanne Heeger-Hertter

1. Inleiding	73
2. Context	76
3. Mantelzorg in het EU-recht	79
3.1. Beleidsontwikkelingen	79
3.2. Wetgeving over de combinatie van arbeid en (mantel)zorg	80
3.3. Rechtspraak van het Hof van Justitie van de EU	81
4. Verlofregelingen voor mantelzorgers: vergelijking van het Duitse en Nederlandse recht	83
5. Verlofregelingen in het Duitse recht	84
5.1. Maatschappelijke context	84
5.2. Uitgangspunten van het beleid	86
5.3. Verlofregelingen	87
6. Verlofregelingen in het Nederlandse recht	104
6.1. Maatschappelijke context	104
6.2. Uitgangspunten van het beleid	106
6.3. Verlofregelingen	107
7. Vergelijking van het Duitse en het Nederlandse recht	117
7.1. Personenkring van zorgbehoevenden	117
7.2. Zorgbehoefte	118
7.3. Plaats van verzorging	119
7.4. Afdwingbaarheid van verlof	120
7.5. Duur van het verlof	121
7.6. Inkomen tijdens verlof	122
7.7. Band met de arbeidsmarkt	124
7.8. Ontslagbescherming	124
7.9. Einde verlof	125
8. Conclusies	126
8.1. Eenvoud van de regeling	128
8.2. Kosten van verlof	128
8.3. Werkgerelateerde organisatorische aspecten	129
8.4. Arbeidsparticipatie	130
8.5. Gendergelijkheid	131
8.6. Tot slot: Zorg- én arbeidsparticipatie	131

Over de schouders van ouders:

Een interne vergelijking van het Nederlandse overheidsbeleid ten aanzien van besnijdenis j/m **137**

Marjolein van den Brink & Jet Tigchelaar

1. Besnijdenis van jongens en meisjes	137
2. Vraagstelling en afbakening	138
3. Terminologie en besnijdenispraktijk	140
4. Het overheidsbeleid: wat wil de overheid en wat komt ervan terecht?	142
4.1. Jongensbesnijdenis: wat wil de minister?	143
4.2. Jongensbesnijdenis: wat doet de rechter?	144
4.3. Meisjesbesnijdenis: wat willen de regering en het parlement?	148
4.4. Meisjesbesnijdenis: wat doet de rechter?	152
4.5. Vergelijking jongens- en meisjesbesnijdenis	155
5. Hoe vanzelfsprekend is het beleid van de overheid?	157
5.1. Jongensbesnijdenis: discussie in de literatuur	158
5.2. Meisjesbesnijdenis: discussie in de literatuur	162
5.3. De discussie geanalyseerd	164

Verslag van de UCERF expertmeeting

‘Familierelaties: wat wil, wat kan, wat mag de staat’ **169**

Rozemarijn van Spaendonck, Wychand Kraaij & Jim van Emden

1. Inleiding	169
2. Wat wil de Staat?	170
2.1. Meer verantwoordelijkheid voor burgers	170
2.2. Paradox: meer verantwoordelijkheid voor burgers én meer ingrijpen	172
2.3. De bescherming van kwetsbare groepen	172
3. Wat kan de Staat?	174
3.1. De maakbaarheid van de samenleving	174
3.2. Wetgeving	175
3.3. Rechtspraak en bestuurlijke maatregelen	176
3.4. Niet-juridische instrumenten	179
4. Wat mag de Staat?	180
4.1. Juridische grenzen	181
4.2. Wenselijkheid van overheidsingrijpen	181
5. Conclusie	182

Deelnemers Expertmeeting 2 september 2014	183
---	-----

AUTEURS

Boele-Woelki, Katharina	Hoogleraar internationaal en vergelijkend privaatrecht UCERF, Universiteit Utrecht
Brink van den, Marjolein	Universitair docent mensenrechten, gender en rechtstheorie UCERF, Universiteit Utrecht
Burri, Susanne	Universitair hoofddocent rechtstheorie UCERF, Universiteit Utrecht
Emden van, Jim	Student Rechtsgeleerdheid, Universiteit Utrecht
Heeger-Hertter, Susanne	Universitair docent sociaal recht UCERF, Universiteit Utrecht
Jeppesen De Boer, Christina	Universitair docent familierecht en rechtsvergelijking UCERF, Universiteit Utrecht
Kraaij, Wychand	Student Rechtsgeleerdheid, Universiteit Utrecht
Lippe van der, Tanja	Hoogleraar sociologie van huishoudens en arbeidsrelaties, Universiteit Utrecht
Plantenga, Janneke	Hoogleraar economie van de welvaartstaat, Universiteit Utrecht
Poortman, Anne-Rigt	Universitair hoofddocent familiesociologie, Universiteit Utrecht
Rossum van, Wibo	Universitair docent rechtssociologie Montaigne Centrum, UCERF, Universiteit Utrecht
Spaendonck van, Rozemarijn	Student Legal Research Master, Universiteit Utrecht
Tigchelaar, Jet	Universitair docent rechtstheorie UCERF, Universiteit Utrecht

REFERENTEN

Coenraad, Lieke	Hoogleraar privaatrecht, in het bijzonder het familierecht en het procesrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
Dekkers, Wim	Medisch-ethicus afdeling IQ healthcare, Radboudumc
Gerritse, Jetty	Rechter bij de Rechtbank Midden-Nederland
Kool, Renée	Senior onderzoeker UCALL, Universiteit Utrecht
Koopmans, Ivy	Senior beleidsmedewerker bij de Sociaal-Economische Raad
Roozendaal, Willemijn	Universitair hoofddocent arbeidsrecht en socialezekerheidsrecht en bijzonder hoogleraar socialezekerheidsrecht, Vrije Universiteit Amsterdam
Schippers, Joop	Hoogleraar arbeidseconomie, Universiteit Utrecht
Vries de, Bald	Universitair docent rechtstheorie, Universiteit Utrecht